

Morsø Forsyning A/S

Nørregade 3, 7900 Nykøbing Mors

Årsrapport for 2018

CVR-nr. 32 47 90 65

Årsrapporten er fremlagt og
godkendt på selskabets ordi-
nære generalforsamling
den 22/05 2019

Arne Kirk
Dirigent

Indholdsfortegnelse

Side

Påtegninger

Ledelsespåtegning 1

Den uafhængige revisors revisionspåtegning 2

Ledelsesberetning

Selskabsoplysninger 5

Koncernoversigt 6

Hoved- og nøgletal 7

Ledelsesberetning 8

Årsregnskab

Resultatopgørelse 1. januar - 31. december 17

Balance 31. december 18

Egenkapitalopgørelse 20

Pengestrømsopgørelse 1. januar - 31. december 21

Noter til årsregnskabet 22

Ledelsespåtegning

Bestyrelse og direktion har dags dato behandlet og godkendt årsrapporten for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2018 for Morsø Forsyning A/S.

Årsrapporten er aflagt i overensstemmelse med årsregnskabsloven.

Årsregnskabet giver efter vores opfattelse et retvisende billede af selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2018 samt af resultatet af selskabets aktiviteter og pengestrømme for 2018.

Ledelsesberetningen indeholder efter vores opfattelse en retvisende redegørelse for de forhold, beretningen omhandler.

Årsrapporten indstilles til generalforsamlingens godkendelse.

Nykøbing Mors, den 24. april 2019

Direktion

Vivian Schmücker Søndergaard
adm. direktør

Bestyrelse

Peter Therkildsen
formand

Viggo Vangsgaard
næstformand

Hans Ejner Kortbæk Bertelsen

Jesper Kirk *)

Allan Riis Larsen

Ansgar Riis Nygaard

John Christiansen

*) Der udarbejdes ikke et tilfredsstillende budget for selskabets drift, med opdeling i resultatopgørelse, balance, likviditet og noter. Det er således ikke muligt efterfølgende at foretage opfølgende kontrol herpå.

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Til kapitalejeren i Morsø Forsyning A/S

Konklusion

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2018 samt af resultatet af selskabets aktiviteter og pengestrømme for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2018 i overensstemmelse med årsregnskabsloven.

Vi har revideret årsregnskabet for Morsø Forsyning A/S for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2018, der omfatter resultatopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse, pengestrømsopgørelse og noter, herunder anvendt regnskabspraksis ("regnskabet").

Grundlag for konklusion

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit "Revisors ansvar for revisionen af regnskabet". Vi er uafhængige af selskabet i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's Etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse regler og krav. Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om regnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af regnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med regnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til årsregnskabsloven.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med årsregnskabslovens krav. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

Ledelsens ansvar for regnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med årsregnskabsloven. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et regnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af regnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere selskabets evne til at fortsætte driften; at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant; samt at udarbejde regnskabet på

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere selskabet, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af regnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om regnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som brugerne træffer på grundlag af regnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i regnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.
- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af selskabets interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.
- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af regnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om selskabets evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i regnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at selskabet ikke længere kan fortsætte driften.
- Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af regnskabet, herunder noteoplysningerne, samt om regnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om blandt andet det planlagte omfang og den tidsmæssige place-

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

ring af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Skive, den 24. april 2019

PricewaterhouseCoopers

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

CVR-nr. 33 77 12 31

Henrik Holst
statsautoriseret revisor
mne9397

Jesper K. Viborg
statsautoriseret revisor
mne35413

Selskabsoplysninger

Selskabet

Morsø Forsyning A/S
Nørregade 3
7900 Nykøbing Mors

CVR-nr.: 32 47 90 65
Regnskabsperiode: 1. januar - 31. december
Hjemstedskommune: Morsø

Bestyrelse

Peter Therkildsen, formand
Viggo Vangsgaard
Hans Ejner Kortbæk Bertelsen
Jesper Kirk
Allan Riis Larsen
Ansgar Riis Nygaard
John Christiansen

Direktion

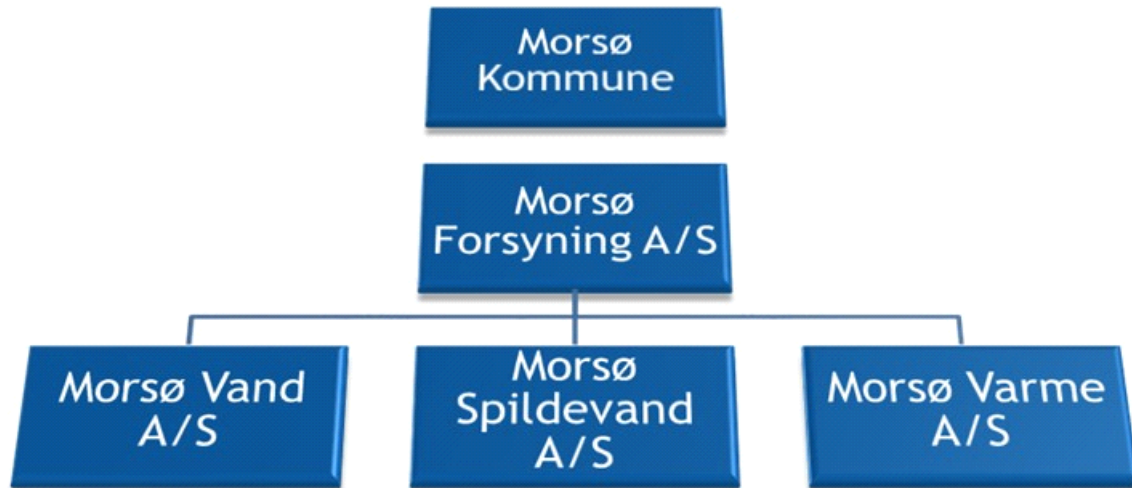
Vivian Schmücker Søndergaard

Revision

PricewaterhouseCoopers
Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
Resenvej 81
Postboks 19
7800 Skive

Koncernoversigt

Morsø forsyning A/S er moderselskabet i nedenstående holdingstruktur. Selskabet er 100% ejet af Morsø Kommune, men drevet efter aktieselskabsloven.

Hoved- og nøgletal

Set over en 5-årig periode kan selskabets udvikling beskrives ved følgende hoved- og nøgletal:

	2018	2017	2016	2015	2014
	TDKK	TDKK	TDKK	TDKK	TDKK
Hovedtal					
Resultat					
Nettoomsætning	16.566	15.348	16.278	16.543	16.055
Bruttofortjeneste	4.078	3.153	3.207	3.039	3.327
Resultat af ordinær primær drift	-83	61	300	104	173
Resultat før finansielle poster	-83	61	55	105	213
Resultat af finansielle poster	-4.360	-832	-2.776	-1.018	-1.763
Årets resultat	-4.432	-758	-2.773	-938	-1.572
Balance					
Balancesum	550.287	553.816	554.968	559.092	562.228
Egenkapital	546.267	550.698	551.457	554.230	555.168
Pengestrømme					
Pengestrømme fra:					
Antal medarbejdere	23	23	23	24	24
Nøgletal i %					
Morsø Spildevand, Solgte mængder i m3	872.888	862.297	862.684	856.337	864.262
Morsø Spildevand, takst pr. år excl. moms i kr. pr. m3	37,00	37,00	37,00	37,00	33,90
Morsø Vand, Solgte mængder i m3	557.622	554.911	556.576	554.783	527.452
Morsø Vand, takst pr. år excl. moms i kr. pr. m3	4,78	4,78	4,78	5,50	5,50
Morsø Varme, Solgte mængder pr. år i MWh	3.661	3.944	3.874	3.710	3.306
Morsø Varme, Takst pr. år excl. moms i kr. pr. MWh	450	450	450	500	635

Ledelsesberetning

Væsentligste aktiviteter

Morsø Forsyning A/S udfører administrations- og driftsopgaver for driftsselskaberne: Morsø Vand A/S, Morsø Spildevand A/S og Morsø Varme A/S. Selskabet havde i 2018 i alt 23 fastansatte, heraf 2 på nedsat tid samt 1 flextidsansat.

Gennem vores administrations- og driftsopgaver er vores vigtigste opgave at varetage forsyningssikkerheden for vores kunder. Sikkerhed, stabilitet og kvalitet i vores leverancer er i højsædet. Vores succeskriterie er, at vores kunder skal føle sig trygge, uanset om de tapper vand fra hanen, drejer på termostaten eller skyller ud i toilettet.

Udvikling i året

Selskabets resultatopgørelse for 2018 udviser et underskud på DKK 4.431.799, og selskabets balance pr. 31. december 2018 udviser en egenkapital på DKK 546.266.564.

Året der gik og opfølgning på sidste års forventede udvikling

Formanden har ordet

Da bestyrelsen for Morsø Forsyning tiltrådte den 1. januar 2018, var vi 4 ud af 7 medlemmer, som var helt nye i vandsektorens verden.

Den nye bestyrelse stod – sammen med ejeren af Morsø Kommune – med et klart ønske om en ny retning for Morsø Forsyning. Fortidens uenigheder mellem ejer og forsyning skulle først ryddes af vejen. Herefter skulle der sættes fokus på en åben og tillidsfuld dialog med selskabets interne og eksterne hovedinteressenter, mens det stærke fokus på økonomi og miljø skulle fastholdes.

Ledelsesberetning

2018 har ikke kun været et travlt år, det har været et forrygende travlt år! Siden 2. kvartal af 2018 er der arbejdet intensivt frem mod at bane vejen for selskabernes nye retning, og meget er nået.

Udsprunget af bestyrelsens ønske om et selskab med fokus på åben og tillidsfuld dialog er der nu - i samarbejde med Morsø Kommune - banet vej for, at løsninger på fælles udfordringer findes i fællesskab. Store dele af lovgivningen konflikter desværre mellem kommune og forsyningsselskab, hvilket til tider har forhindret både selskabet og kommunen i at realisere simple løsninger. Derfor er det meget glædeligt, at det nu, gennem en prioriteret og fokuseret indsats fra begge parter, er lykkedes at skabe et rum, hvor ”de svære emner” kan drøftes. Konkret er det udmøntet i, at vi har gjort op med blandt andet sagerne omkring Sdr. Dråby og Frøslevledningen.

Derudover har bestyrelsen i fællesskab med selskaberne skabt og eksekveret en langsigtet økonomisk strategi for vandselskaberne, som har til hensigt at ruste dem mod fremtidens udfordringer.

For spildevandsselskabet betyder det, at vi ikke længere er tvunget til at lånefinansiere til vores investeringer i samme udstrækning som tidligere, men derimod kan fokusere på at få nedbragt gælden i selskabet.

I vandselskabet er der fokuseret på en mere ”fair” betalingsmodel, som betyder, at prisen falder jo mere vand, der bruges.

I den oprindelige plan lå det, at jeg skulle sidde som formand i 1 år. Det er nu gået, og vi har nået det, jeg havde håbet og forventet. Det har været et meget lærerigt år, og vi var ikke nået i mål uden et godt samarbejde i bestyrelsen. Jeg vil her gerne sige en særlig tak til næstformand Viggo Vangsgaard for det tætte samarbejde. En meget stor tak skal også lyde til direktøren Vivian S. Søndergaard. Tak fordi du påtog dig opgaven som konstitueret direktør, og senere søgte stillingen som direktør. Det har været et problemfrit og givende samarbejde, og jeg glæder mig til det videre samarbejde både som bestyrelsesmedlem, men i høj grad også som borgmester.

Jeg vil runde af med at rette en særlig tak til vores medarbejdere i Morsø Forsyning. Medarbejdere som med deres daglige engagement og robuste faglige kompetencer, bidrager til at løfte en vigtig opgave for de mange borgere og virksomheder, som holder til på Mors. Det er tydeligt at se, hvordan jeres gejst og holdånd er med til at gøre Morsø Forsyning til et selskab, som både kan og vil klare fremtidens udfordringer – uanset hvad de måtte indebære. I besidder en korpsånd og glæde for selskabet, som jeg er meget stolt af at være en del af.

Hans Ejner Bertelsen, Formand 2018

Ledelsesberetning

Morsø Forsyning - en koncern i konstant forandring

Ændringer i lovgivningen og politiske agendaer, både nationalt og lokalt, har stor betydning for Morsø Forsyning, og for hvordan vi agerer. Vi skal nogle gange kunne handle hurtigt og omstille vores arbejde, så det passer ind i de lovændringer eller politiske forlig, som baner vores vej.

Derfor er det også vigtigt, at vi har en organisation, som er omstillingsparat og klar på at rykke ud. Det betyder også, at vi har stor fokus på, at vores medarbejdere har det godt. For de er vores vigtigste aktiv i selskaberne. Uden dem – ingen høj forsyningsikkerhed. Selvom vi fortsat er spredt på flere adresser, er det vigtigt, at vi arbejder med fælles mål og værdier. Derfor blev der i 2018 udarbejdet et fælles værdisæt, som skal være kendetegnede for alle medarbejdere i Morsø Forsyning.

Positivitet – hjælpsomhed – humor. Det er de tre værdier, vi arbejder under. Vi skal hjælpe, der hvor vi kan, både internt og over for vores kunder og samarbejdspartnere. Vi skal arbejde med en positiv tilgang til de udfordringer, som vi møder i hverdagen og tro på, at vi i fællesskab nok skal finde den rigtige løsning. Og så må det også gerne være sjovt at arbejde i Morsø Forsyning.

Værdisættet sammen med meget, meget mere har været med til, at vi i udgangen af 2018 kunne lave en trivselsundersøgelse, som viste, at vi har det godt, og vi er glade for at møde på arbejde hver dag. Trivsel er meget dynamisk, og noget som fortsat skal stå højt på opgavelisten her i Morsø Forsyning, for det er med til at gøre de ”tvungne” forandringer nemmere at håndtere.

I organisationen har 2018 også været et år med store omstillinger. Direktøren er udskiftet, kollegaer er gået på pension, nogle har valgt at søge andre udfordringer, der er kommet nye til, og ledergruppen er reduceret med en chef. I en lille organisation med 23 mand har udskiftning af personale stor betydning for det daglige arbejde, og vi arbejder konstant på at kunne gøre organisationen mindre sårbar gennem ensrettede arbejdsgange, stærkere digitalisering og fælles værdier og mål.

Morsø Forsynings mål er fastsat i strategi 2020. Den indeholder 8 konkrete mål:

1. Vi vil have etableret en optimal kommunikation med kommunen
2. Vi vil jage uvedkommende vand i systemet
3. Vi vil skabe klarhed over model for den fremtidige fjernvarmeforsyning
4. Vi vil have en afklaring omkring administrationsbygningen
5. Vi vil arbejde videre med energieffektivisering
6. Vi vil gennemføre hele strategiprocesen i Morsø Forsyning, og vi vil sikre ejerskab til målene i hele organisationen
7. Vi vil styrke den interne kommunikation
8. Vi vil være mere synlige udadtil og ses som forsyningselskabet Morsø Forsyning A/S

I 2018 har der været arbejdet med alle mål, men især mål 1, 2 og 5.

Mål 1. – Vi vil have etableret en optimal kommunikation med kommunen.

I starten af 2018 indtrådte den nye bestyrelse med en næsten helt ny besætning. Dette sammen med direktørskiftet, først på året, igangsatte en proces omkring kommunikationen fra og til Morsø Kommune

Ledelsesberetning

som ejer, myndighed og samarbejdspartner. Dette blev udmøntet i en ejerstrategi, som blev udformet i fællesskab, og som lægger vægt på dialogbaserede løsninger, gensidige forpligtelser, respekt omkring de forskellige lovgivninger der omfatter forsyning og kommune og samarbejder, der hvor det giver mening.

Mål 2. – Vi vil jage uvedkommende vand i systemet.

Arbejdet med at udelukke ”rent” vand fra systemet har stor betydning for omkostningerne på renseanlægget, og helt konkret har det medført en besparelse på TDKK 300 i 2018 på spildevandsafgiften alene.

Mål 5. – Vi vil arbejde videre med energieffektiviseringer.

I 2018 har fokuset fortsat ligget på at reducere elomkostningerne på nogle af alle de pumpestationer, som vi har rundt på øen. Dette sammen med en gennemgribende renovering af renseanlægget i Nykøbing har generet en besparelse på 600.000 KWh, siden vi startede.

Morsø Kommune – vores vigtigste samarbejdspartner

Meget af det, vi gør, har rødder i fortiden. Derfor har vi i 2018 brugt mange kræfter på at få gjort op med nogle af fortidens store sager, så vi i fællesskab kan begynde at se fremad og bygge nye og gode relationer op. I 2018 satte vi punktum for Morsø Forsynings andel af sagerne i Sdr. Dråby og Frøslevledningen. Det betyder ikke, at vi nu har fundet en løsning på, hvordan vi fremover undgår sager omkring vandløb og dræn. Men det betyder, at vi nu har ryddet nogle af de forhindringer af vejen, der skulle væk, inden vi kan komme videre.

Ingen ekstra skatteregning til borgerne

I 2018 blev den, for vandsektoren, største skattesag afgjort til vandselskabernes fordel.

Striden bestod i, at SKAT ikke var enige i den værdiansættelse, som vandselskaberne blev udskilt fra kommunen med. De vurderede den til at være meget lavere. Med den nye skatteansættelse ville det betyde udskudt skat for henholdsvis Morsø Vand og Morsø Spildevand på DKK 11 mio. og 69 mio. Penge som kun ville kunne hentes et sted fra: Kunderne. Det var derfor med stor glæde, at vi kunne konstatere, at Højesteret gav os ret i vores sag tilbage i november.

Selskaberne agerer under et ”hvile i sig selv” princip, og det har aldrig været meningen, at vi skulle betale skat.

Ledelsesberetning

Den teknologiske dagsorden stiller store krav

GDPR, Webtilgængelighed, sikker mail, big data og meget mere af den slags er, hvad vi er blevet introduceret for i 2018. For Morsø Forsyning har fokuset været på en sikker implementering af persondataforordningen for vores medarbejderdata, men også i forhold til den enorme mængde data, vi har på vores kunders tekniske anlæg. Det er dog ikke nyt for os at behandle persondata. Vi har altid været opmærksomme på at overholde alle regler, herunder adgangskrav og adgangsbegrænsning til forskellige systemer, fortrolighed ved modtaget data både elektronisk og fysisk. Nu har vi blot fået sat det i system. Arbejdet vil fortsætte fremover. Det vil det, fordi det er et massivt arbejde, som kræver mange kræfter. Så det er vigtigt for os, at vi gør det rigtigt første gang!

Vi har fortsat travlt med at vedligeholde og opdatere vores ledninger og anlæg

Igen i år har været et travlt år, hvad angår vores investeringsportefølje. Flere og flere projekter bliver udført på tværs af flere interessenter. Både imellem de forskellige forsyningsgrene i koncernen, men også sammen med andre ledningsejere og naturligvis Morsø Kommunes vejafdeling.

Det har stor betydning for prisen og lige så vigtigt, så generer vi ikke i gaderne mere end højst nødvendigt. For 2018 er der udført flere projekter på tværs af forsyningsgrenene og sammen med øvrige, her kan blandt andet nævnes byggemodningen på Overgårds Alle, ledningsrenovering i Faarupparken og opstart af renovering i og omkring Fasanvej.

Med fokus på spildevandet har vi i 2018 endelig fået sat punktum for separatkloakering og nedlæggelse af renseanlægget i Sejerslev. Projektet har kørt over mange år, da selve nedlæggelsen af renseanlægget har været betinget af, at hele området var fuldt separatkloakeret – helt ind til husene. Med nedlæggelsen af renseanlægget i Sejerslev er vi nu nede på 3 renseanlæg på øen, hvilket betyder, at vi bedre kan styre vores processorer og sikre den optimale rensning af spildevandet, inden det kommer ud i naturen.

Den store transportledning fra Øster Jølby ind til renseanlægget i Nykøbing er også i drift nu. Projektet har været udfordret af meget uvedkommende vand, som vi arbejder hårdt på at få lukket ud af kloaksystemet. Samtidig har geografien udfordret projektet. Det betyder, at vi har måttet sætte en pumpestation 10 meter ned i jorden. Det er øens dybeste pumpestation, og det har også betydet, at der måtte pumpes kraftigt på grundvandet, for at entreprenøren kunne komme til at udføre arbejdet.

Pumpestationerne rundt på øen er stadig i gang med en større renovering. Mange var nedslidte og i kraft af, at demografien har ændret sig på øen, har behovet for pumpestationernes kapacitet også ændret sig. Det betyder, at der nogle steder er blevet nedlagt pumpestationer, mens der andre steder er dukket nye op. Samtidig arbejdes der på at sikre en bedre fjernstyring af pumperne, så vi fremadrettet kan se, hvad der sker på dem indefra kontoret, fremfor at skulle køre ud på hyppige tilsyn. Overvågningen og opsamlingen af data fra pumperne vil give os bedre muligheder for at styre driften og med tiden, skabe grundlag for, at vi bedre kan planlægge vores vedligehold, fremfor nu, hvor vi desværre først opdager, at der er noget galt, når skaden er sket.

I 2018 fik vi også renoveret størsteparten af varmeledningerne i Faarupparken. Ledningerne var slidte, og der har i området været mange ledningsbrud og stort varmetab. Projektet blev udført sammen med Morsø

Ledelsesberetning

Kommunes vejafdeling, som samtidig sikrede ny vejbelægning. Der mangler fortsat at blive udskiftet en del stikledninger – altså ledninger fra vores hovedledning og ind til kunden. De planlægges udført i takt med, at det økonomiske råderum er i selskabet.

Vandlederne i Gasværksvej i Nykøbing blev også udskiftet i 2018. Det var oprindeligt planlagt som et fællesprojekt med bl.a. Morsø Kommunes vejafdeling. Men vandlederne var i så dårlig stand, at der skete konstante ledningsbrud med fare for forurening, så vi kunne ikke vente længere.

Forsyningsikkerhed på vand - Et højt niveau af forsyningsikkerhed er vigtig for os

Derfor har vi i 2018 anlagt nye hovedledninger ind til midtbyen i Nykøbing og mod sydbyen. De nye forsyningsledninger er en del af vandforsynings nye ringforbindelse, og skal medvirke til at sikre vand til vores kunder, selv når dele af vandværket tages ud af drift eller ved brud på ledningsnettet.

Klimaforandringer sætter dagsorden – også i forsyningselskabet

Der er vist ingen, der kan sige sig fri for at have snakket om vejret i 2018. Året har budt på ekstrem regn, højvande fra fjorden og lange perioder med tørke. Alt det er noget, der påvirker vores arbejde. Når vi renoverer ledningerne i jorden, kan arbejdet blive udfordret af, at grundvandet står højt, og tvinger vores entreprenører ud i at skulle grundvandssænke eller arbejde under vand.

I vores daglige drift handler det, for os, meget om uvedkommende vand på spildevandsområdet. Hvor tosset det end lyder, er "rent" vand ikke noget, vi ønsker ind i vores systemer, fordi det har stor økonomisk betydning for vores renseanlæg, når vi kigger på, hvor meget og hvad der kommer ind. Alt skal igennem renseprocessen, før vi kan lede det videre ud i naturen – hvilket betyder højere omkostninger i forhold til, hvis det udelukkende var spildevandet, vi skulle sende gennem systemet.

På ledningsnettet har det betydning for dimensioneringen af vores ledninger, og for regnvand i vores bassiner, som sikrer en naturlig rensning, inden det bliver sendt videre ud i fjorden.

I Nykøbing var vi ramt af, at det var saltvand, der løb til vores renseanlæg, og efter flere undersøgelser fandt vi, at en rørlagt å – Helligåndsåen – som løber under byen, kort sagt var blevet overhalet af fjordens højvande. Udløbet stod simpelthen under vand, og sendte saltvand retur i systemet i stedet for at sende regnvandet ud i fjorden. Klimaforandringerne betyder, at vi nu bliver nødt til at pumpe vandet ud i fjorden, og arbejdet med det bliver udført i 2019. Når vi gør sådan, betyder det samtidig, at store dele af midtbyen vil blive sikret mod oversvømmelse, når himmel og hav står i et.

Der er ingen tvivl om, at ekstremvejret er kommet for at blive i en eller anden form, og der er heller ingen tvivl om, at vi som forsyning kommer til at arbejde aktivt med det. Både i takt med at vi renoverer på vores ledninger, men også i stor stil omkring oplysning til kunder, om hvad vi kan i fællesskab. For klimaforandringerne er et fælles ansvar.

Ledelsesberetning

Trods et varmt år er vandforbruget stabilt

2018 gav os en lang og varm sommer. En sommer, der krævede ekstra vand til både dyr, haver og til vores ganer. Mange vandværker landet rundt kunne ikke følge med til at pumpe vandet op, og det gav vandingsforbud flere steder i landet. Hos Morsø Vand kunne vi godt følge med. Vores vandreservat har det godt, og pumperne fulgte fint med, også når varmen var på sit højeste.

Set på landsplan er kunderne fortsat gode til at spare på vandet. Hvor man tidligere beregnede en husstand til at bruge 170 m³ vand om året, er det tal nu helt nede på 110 m³ vand.

Året har dog været udfordret af nogle massive ledningsbrud, både på vores egne ledninger, men også ude hos kunderne. Hver gang det sker, lukker vi utilsigtet mange liter vand ud i naturen, som er forbeholdt vores kunder. Det er dyrt, og noget vi har stor fokus på. Derfor hjælper vi vores kunder hvert år med at holde øje med forbruget og give besked, når vi kan se, at forbruget er unormalt. I 2018 er kontrollen foretaget ved årsskiftet, men vi sigter mod, at det skal ske flere gange henover året.

Nyt drikkevandsdirektiv stiller nye krav til branchen

Sammenhæng mellem ejerskab og ansvar, fokus på risikostoffer, større beskyttelse af drikkevandsressourcerne, fokus på lækagetab og krav til materialer, der kommer i kontakt med drikkevandet. Det er blot nogle af de emner, som det nye drikkevandsdirektiv stiller krav til. Hvordan det hele konkret bliver udmøntet, ved vi først endeligt i 2019.

Men fundet af desphenyl-chloridazon i borerer rundt om i landet skabte ekstra røre, også på Morsø Forsynings vandværker. Heldigvis viste prøvetagningerne, at der var minimale spor af stoffet, og vi kan derfor fortsætte med ikke at skulle rense vandet kemisk.

Det er dog vigtigt, at der fokuseres på beskyttelse af de boringsnære områder, og her er det en forudsætning, at dialogen mellem vandværkerne, kommunen og landmændene er tæt, så man kan opnå et resultat til gavn for alle.

Ledelsesberetning

2019 – endnu et år i forandringens tegn

I det kommende år skal vi fortsat arbejde med at sikre, at vores organisation bliver yderligere rustet mod forandringer – både interne og eksterne. Dette sker blandt andet gennem en digitaliseringsproces, hvor vi vil sikre driften mod sårbarhed, og samtidig sikre vores kunder og samarbejdspartnere med en tværfaglig og professionel sagsbehandling, når behovet er der.

I 2019 har vi også valgt at hæve taksten for spildevandsafledningen. Denne beslutning er truffet gennem lange og grundige beregninger, som viste, at vi ville være alt for økonomisk sårbare, hvis der ikke blev gjort noget. Selskabet er presset på mange faktorer, som vi ikke selv har indflydelse på. Derfor er der fra 2019 lagt en langsigtet økonomisk strategi, som skal være med til at nedbringe gælden og skabe luft til fremtiden. Om den byder på yderlige projekter, klimaopgaver eller en sænkning af taksten, kan kun tiden og dens udvikling vise.

Vi vil i 2019 øge fokuset på en åben forsyning. Vores forretning, og det vi laver, skal være mere synligt udadtil. Det har vist sig gavnligt at invitere kunder og samarbejdspartnere ind i hverdagen i Morsø Forsyning og vise, hvad vi laver. Det skal vi gøre meget mere i 2019.

På bestyrelsesplan skal der i 2019 arbejdes med den kommende strategi for 2024 – et stort arbejde, som skal understøtte den retning, vi allerede er på vej i, og som positivt skal bidrage til, at vi efterlever vores ejers forventninger til os. I sidste halvår af 2019 skal der være forbrugervalg til bestyrelsen.

Vores investeringsprogram for 2019 er centraliseret mod nogle få væsentlige opgaver. Separatkloakering og udskiftning af vandledning i Nykøbing By. Fortsat reovering af pumpestationer på hele øen med fokus på driftsbesparelser og ikke mindst klimaforanstaltninger rundt på hele øen.

Programmet for 2019 er udarbejdet i tæt samarbejde med vores samarbejdspartnere og øvrige forsyninger.

Ledelsesberetning

Usædvanlige forhold

Datterselskaberne Morsø Vand A/S og Morsø Spildevand A/S har i regnskabsåret 2018 indregnet henholdsvis TDKK 10.725 og TDKK 68.648 som negativ omsætning ved tilbageførsel af takstmæssige underdækninger. Beløbet vedrører tilbageførsel af udskudt skat, der blev indregnet i årsregnskabet i 2017 og forventedes opkrævet over taksterne i de år, hvor skattebeløbene blev aktuelle. Tilbageførslerne er foretaget som konsekvens af, at vandsektoren har fået medhold i Højesteret i prøvesager vedrørende skattemæssige indgangsværdier i vandsektoren. Højesterets afgørelse forventes at få afsmittende effekt for selskabet.

Der er endvidere tilbageført TDKK 10.725 for Morsø Vand A/S og TDKK 68.648 for Morsø Spildevand A/S i hensat udskudt skatteforpligtelse i resultatopgørelsen. Beløbet vedrører samme forhold som omtalt ovenfor.

Indregningen har ingen effekt ved indregning af kapitalandel, da posteringerne udligner hinanden i resultatopgørelsen.

Selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2018 samt resultatet af selskabets aktiviteter og pengestrømme for regnskabsåret 2018 er ikke yderligere påvirket af usædvanlige forhold.

Begivenheder efter balancedagen

Der er ikke efter balancedagen indtruffet forhold, som har væsentlig indflydelse på bedømmelsen af årsrapporten.

Resultatopgørelse 1. januar - 31. december

	Note	2018 DKK	2017 DKK
Nettoomsætning		16.565.765	15.347.522
Produktionsomkostninger	1	-12.488.104	-12.194.485
Bruttoresultat		4.077.661	3.153.037
Distributionsomkostninger		-19.551	-71.763
Administrationsomkostninger	1	-4.141.501	-3.020.151
Resultat af ordinær primær drift		-83.391	61.123
Resultat af kapitalandele i dattervirksomheder	2	-4.390.351	-728.720
Finansielle indtægter	3	101.558	23.805
Finansielle omkostninger		-71.091	-127.458
Resultat før skat		-4.443.275	-771.250
Skat af årets resultat	4	11.476	12.964
Årets resultat		-4.431.799	-758.286

Resultatdisponering

Forslag til resultatdisponering

Reserve for nettoopskrivning efter den indre værdis metode	-4.390.351	-1.887.267
Overført resultat	-41.448	1.128.981
	-4.431.799	-758.286

Balance 31. december

Aktiver

	Note	2018 DKK	2017 DKK
Færdiggjorte udviklingsprojekter		197.872	296.800
Immaterielle anlægsaktiver	5	197.872	296.800
Andre anlæg, driftsmateriel og inventar		581.634	929.972
Indretning af lejede lokaler		15.541	32.499
Materielle anlægsaktiver under udførelse		27.139	18.013
Materielle anlægsaktiver	6	624.314	980.484
Kapitalandele i dattervirksomheder	7	544.415.564	548.805.915
Andre værdipapirer og kapitalandele		10.000	10.000
Finansielle anlægsaktiver		544.425.564	548.815.915
Anlægsaktiver		545.247.750	550.093.199
Tilgodehavender fra salg og tjenesteydelser		266.955	245.818
Tilgodehavender hos tilknyttede virksomheder		3.938.598	1.306.601
Andre tilgodehavender		27.506	0
Selskabsskat		0	8.554
Periodeafgrænsningsposter		302.390	323.903
Tilgodehavender		4.535.449	1.884.876
Likvide beholdninger		503.465	1.837.725
Omsætningsaktiver		5.038.914	3.722.601
Aktiver		550.286.664	553.815.800

Balance 31. december

Passiver

	Note	2018 DKK	2017 DKK
Selskabskapital		10.000.000	10.000.000
Reserve for nettoopskrivning efter den indre værdis metode		16.024.141	20.414.492
Overført resultat		520.242.423	520.283.871
Egenkapital		546.266.564	550.698.363
Hensættelse til udskudt skat	8	54.000	121.000
Hensatte forpligtelser		54.000	121.000
Leverandører af varer og tjenesteydelser		364.260	449.877
Gæld til tilknyttede virksomheder		0	3.036
Selskabsskat		46.970	0
Anden gæld		3.554.870	2.543.524
Kortfristede gældsforpligtelser		3.966.100	2.996.437
Gældsforpligtelser		3.966.100	2.996.437
Passiver		550.286.664	553.815.800
Eventualposter og øvrige økonomiske forpligtelser	11		
Nærtstående parter	12		
Anvendt regnskabspraksis	13		

Egenkapitalopgørelse

	<u>Selskabskapital</u>	<u>Reserve for net- toopskrivning efter den indre værdis metode</u>	<u>Overført resultat</u>	<u>I alt</u>
	DKK	DKK	DKK	DKK
Egenkapital 1. januar	10.000.000	20.414.492	520.283.871	550.698.363
Årets resultat	0	-4.390.351	-41.448	-4.431.799
Egenkapital 31. december	10.000.000	16.024.141	520.242.423	546.266.564

Pengestrømsopgørelse 1. januar - 31. december

	Note	2018 DKK	2017 DKK
Årets resultat		-4.431.799	-758.286
Reguleringer	9	4.951.612	1.393.358
Ændring i driftskapital	10	898.597	383.577
Pengestrømme fra drift før finansielle poster		1.418.410	1.018.649
Renteindbetalinger og lignende		72.956	23.805
Renteudbetalinger og lignende		-42.491	-127.458
Pengestrømme fra ordinær drift		1.448.875	914.996
Betalt selskabsskat		0	-3.036
Pengestrømme fra driftsaktivitet		1.448.875	911.960
Køb af materielle anlægsaktiver		-148.106	-463.345
Køb af finansielle anlægsaktiver m.v.		0	-10.000
Pengestrømme fra investeringsaktivitet		-148.106	-473.345
Ændringer i mellemværende med tilknyttede virksomheder		-2.635.029	-94.969
Pengestrømme fra finansieringsaktivitet		-2.635.029	-94.969
Ændring i likvider		-1.334.260	343.646
Likvider 1. januar		1.837.725	1.494.079
Likvider 31. december		503.465	1.837.725
Likvider specificeres således:			
Likvide beholdninger		503.465	1.837.725
Likvider 31. december		503.465	1.837.725

Noter til årsregnskabet

	2018	2017
	DKK	DKK
1 Medarbejderforhold		
Lønninger	11.387.007	10.157.580
Pensioner	1.065.799	1.015.106
Andre omkostninger til social sikring	384.948	392.893
Andre personaleomkostninger	180.050	221.234
	13.017.804	11.786.813
Lønninger, pensioner, andre omkostninger til social sikring og andre personaleomkostninger er omkostningsført under følgende poster:		
Produktionsomkostninger	10.939.140	10.561.890
Administrationsomkostninger	2.078.664	1.224.923
	13.017.804	11.786.813
Gennemsnitligt antal beskæftigede medarbejdere	23	23
2 Resultat af kapitalandele i dattervirksomheder		
Andel af underskud i dattervirksomheder	-4.390.351	-728.720
	-4.390.351	-728.720
3 Finansielle indtægter		
Renteindtægter tilknyttede virksomheder	575	0
Andre finansielle indtægter	100.983	23.805
	101.558	23.805
4 Skat af årets resultat		
Årets aktuelle skat	55.524	3.036
Årets udskudte skat	-67.000	-16.000
	-11.476	-12.964

Noter til årsregnskabet

5 Immaterielle anlægsaktiver

	Færdiggjorte udviklings- projekter DKK
Kostpris 1. januar	2.609.357
Kostpris 31. december	2.609.357
Af- og nedskrivninger 1. januar	2.312.549
Årets afskrivninger	98.936
Af- og nedskrivninger 31. december	2.411.485
Regnskabsmæssig værdi 31. december	197.872
Afskrives over	3-5 år

6 Materielle anlægsaktiver

	Andre anlæg, driftsmateriel og inventar DKK	Indretning af lejede lokaler DKK	Materielle an- lægsaktiver un- der udførelse DKK
Kostpris 1. januar	4.654.113	215.515	18.013
Tilgang i årets løb	138.979	0	9.126
Afgang i årets løb	-13.900	0	0
Kostpris 31. december	4.779.192	215.515	27.139
Af- og nedskrivninger 1. januar	3.724.148	183.016	0
Årets afskrivninger	487.310	16.958	0
Tilbageførte ned- og afskrivninger på afhændede aktiver	-13.900	0	0
Af- og nedskrivninger 31. december	4.197.558	199.974	0
Regnskabsmæssig værdi 31. december	581.634	15.541	27.139
Afskrives over	3-10 år	5 år	

Noter til årsregnskabet

	2018 DKK	2017 DKK
7 Kapitalandele i dattervirksomheder		
Kostpris 1. januar	528.391.423	528.391.423
Kostpris 31. december	528.391.423	528.391.423
Værdireguleringer 1. januar	20.414.492	21.143.212
Årets resultat	-4.390.351	-728.720
Værdireguleringer 31. december	16.024.141	20.414.492
Regnskabsmæssig værdi 31. december	544.415.564	548.805.915

Kapitalandele i dattervirksomheder specificeres således:

Navn	Hjemsted	Selskabskapital	Stemme- og ejerandel
Morsø Spildevand A/S	Nykøbing Mors, Danmark	TDKK 10.000	100%
Morsø Vand A/S	Nykøbing Mors, Danmark	TDKK 10.000	100%
Morsø Varme A/S	Nykøbing Mors, Danmark	TDKK 1.000	100%

	2018 DKK	2017 DKK
8 Hensættelse til udskudt skat		
Immaterielle anlægsaktiver	43.000	65.000
Materielle anlægsaktiver	11.000	56.000
	54.000	121.000

Noter til årsregnskabet

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	DKK	DKK
9 Pengestrømsopgørelse - reguleringer		
Finansielle indtægter	-101.558	-23.805
Finansielle omkostninger	71.091	127.458
Af- og nedskrivninger inklusiv tab og gevinst ved salg	603.204	573.949
Resultat af kapitalandele i dattervirksomheder	4.390.351	728.720
Skat af årets resultat	-11.476	-12.964
	<u>4.951.612</u>	<u>1.393.358</u>
10 Pengestrømsopgørelse - ændring i driftskapital		
Ændring i tilgodehavender	-27.130	666.166
Ændring i leverandører m.v.	925.727	-282.589
	<u>898.597</u>	<u>383.577</u>

Noter til årsregnskabet

11 Eventualposter og øvrige økonomiske forpligtelser

Eventualforpligtelser

Koncernens selskaber hæfter solidarisk for skat af koncernens sambeskattede indkomst.

12 Nærtstående parter

Grundlag

Bestemmende indflydelse

Morsø Kommune

Hovedaktionær

Øvrige nærtstående parter

Morsø Spildevand A/S

Dattervirksomhed

Transaktioner

Selskabet har valgt kun at oplyse om transaktioner, der ikke er foretaget på normale markedsvilkår efter årsregnskabslovens § 98 c, stk. 7.

Morsø Forsyning A/S har haft koncerninterne transaktioner vedrørende ejendomsdrift og udleje af personale og normalt ledelsesvederlag.

Ejerforhold

Følgende kapitalejer er noteret i selskabets ejerbog som ejende minimum 5% af stemmerne eller minimum 5% af selskabskapitalen:

Morsø Kommune

Noter til årsregnskabet

13 Anvendt regnskabspraksis

Årsrapporten for Morsø Forsyning A/S for 2018 er udarbejdet i overensstemmelse med årsregnskabslovens bestemmelser for virksomheder i regnskabsklasse B med tilvalg af enkelte regler i klasse C.

Den anvendte regnskabspraksis er uændret i forhold til sidste år.

Årsregnskab for 2018 er aflagt i DKK.

Koncernregnskab

Med henvisning til årsregnskabslovens § 110 udarbejdes der ikke koncernregnskab.

Generelt om indregning og måling

Indtægter indregnes i resultatopgørelsen i takt med, at de indtjenes. Herudover indregnes værdireguleringer af finansielle aktiver og forpligtelser, der måles til dagsværdi eller amortiseret kostpris. Endvidere indregnes i resultatopgørelsen alle omkostninger, der er afholdt for at opnå årets indtjening, herunder afskrivninger, nedskrivninger og hensatte forpligtelser samt tilbageførsler som følge af ændrede regnskabsmæssige skøn af beløb, der tidligere har været indregnet i resultatopgørelsen.

Aktiver indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil tilflyde selskabet, og aktivets værdi kan måles pålideligt.

Forpligtelser indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil fragå selskabet, og forpligtelsens værdi kan måles pålideligt.

Ved første indregning måles aktiver og forpligtelser til kostpris. Efterfølgende måles aktiver og forpligtelser som beskrevet for hver enkelt regnskabspost nedenfor.

Ved indregning og måling tages hensyn til forudsigelige tab og risici, der fremkommer, inden årsrapporten aflægges, og som be- eller afkræfter forhold, der eksisterede på balancedagen.

Resultatopgørelsen

Nettoomsætning

Nettoomsætningen indregnes i resultatopgørelsen, når salget er gennemført. Dette anses at være tilfældet, når:

- levering har fundet sted inden regnskabsårets udløb,
- der foreligger en forpligtende salgsaftale,
- salgsprisen er fastlagt, og
- indbetalingen er modtaget eller med rimelig sikkerhed kan forventes modtaget.

Serviceydelser indregnes i takt med udførelse af den service, som kontrakten vedrører ved anvendelse af

Noter til årsregnskabet

13 Anvendt regnskabspraksis (fortsat)

produktionsmetoden, hvorved nettoomsætningen svarer til salgsværdien af årets udførte serviceydelse. Metoden anvendes, når de samlede indtægter og omkostninger på serviceydelsen og færdiggørelsesgraden på balancedagen kan opgøres pålideligt, og det er sandsynligt, at de økonomiske fordele, herunder betalinger, vil tilgå selskabet. Som færdiggørelsesgrad anvendes afholdte omkostninger i forhold til de forventede samlede omkostninger på serviceydelsen.

Nettoomsætningen måles til det modtagne vederlag og indregnes eksklusive moms og med fradrag af rabatter i forbindelse med salget.

Produktionsomkostninger

Produktionsomkostninger omfatter de omkostninger, der er medgået til at opnå årets omsætning. I kostprisen indgår råvarer, hjælpematerialer, direkte løn og indirekte produktionsomkostninger, såsom vedligeholdelse og afskrivninger m.v. samt drift, administration og ledelse af fabrikker.

Distributionsomkostninger

Distributionsomkostninger omfatter omkostninger i form af reklame- og markedsføringsomkostninger samt tab på tilgodehavender mv.

Administrationsomkostninger

Administrationsomkostninger omfatter omkostninger til ledelsen, det administrative personale, kontoromkostninger, afskrivninger m.v.

Andre driftsindtægter/-omkostninger

Andre driftsindtægter og andre driftsomkostninger omfatter regnskabsposter af sekundær karakter i forhold til selskabets hovedaktivitet.

Resultat af kapitalandele i dattervirksomheder

I resultatopgørelsen indregnes den forholdsmæssige andel af resultat for året under posten "Indtægter af kapitalandele i dattervirksomheder".

Finansielle poster

Finansielle indtægter og omkostninger indregnes i resultatopgørelsen med de beløb, der vedrører regnskabsåret.

Noter til årsregnskabet

13 Anvendt regnskabspraksis (fortsat)

Skat af årets resultat

Skat af årets resultat består af årets aktuelle skat og forskydning i udskudt skat og indregnes i resultatopgørelsen med den del, der kan henføres til årets resultat, og direkte på egenkapitalen med den del, der kan henføres til posteringer direkte på egenkapitalen.

Selskabet er sambeskattet med 100% ejede datter virksomheder. Selskabsskatten fordeles mellem de sambeskattede selskaber i forhold til disses skattepligtige indkomster.

Balancen

Immaterielle anlægsaktiver

Udviklingsprojekter, patenter og licenser

Omkostninger på udviklingsprojekter omfatter gager, afskrivninger og andre omkostninger, der direkte og indirekte kan henføres til selskabets udviklingsaktiviteter.

Udviklingsprojekter, der er klart definerede og identificerbare, hvor den tekniske udnyttelsesgrad, tilstrækkelige ressourcer og et potentielt fremtidigt marked eller udviklingsmulighed i virksomheden kan påvises, og hvor det er hensigten at fremstille, markedsføre eller anvende projektet, indregnes som immaterielle anlægsaktiver, såfremt der er tilstrækkelig sikkerhed for, at kapitalværdien af den fremtidige indtjening kan dække produktions-, salgs- og administrationsomkostninger samt selve udviklingsomkostningerne.

Udviklingsprojekter, der ikke opfylder kriterierne for indregning i balancen, indregnes som omkostninger i resultatopgørelsen, i takt med at omkostningerne afholdes.

Aktiverede udviklingsomkostninger afskrives fra tidspunktet for færdiggørelsen lineært over den periode, hvori udviklingsarbejdet forventes at frembringe økonomiske fordele. Afskrivningsperioden udgør 3-5 år.

Materielle anlægsaktiver

Materielle anlægsaktiver måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger.

Kostpris omfatter anskaffelsesprisen og omkostninger direkte tilknyttet anskaffelsen indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til at blive taget i brug. For egne fremstillede aktiver omfatter kostprisen direkte og indirekte omkostninger til lønforbrug, materialer, komponenter og underleverandører.

Afskrivningsgrundlaget, der opgøres som kostpris reduceret med eventuel restværdi, fordeles lineært over aktivernes forventede brugstid, der udgør:

Andre anlæg, driftsmateriel og inventar	3-10 år
Indretning af lejede lokaler	5 år

Noter til årsregnskabet

13 Anvendt regnskabspraksis (fortsat)

Afskrivningsperiode og restværdi revurderes årligt.

Nedskrivning af anlægsaktiver

Den regnskabsmæssige værdi af immaterielle og materielle anlægsaktiver gennemgås årligt for at afgøre, om der er indikation af værdiforringelse ud over det, som udtrykkes ved afskrivning.

Hvis dette er tilfældet, foretages nedskrivning til den lavere genindvindingsværdi.

Kapitalandele i dattervirksomheder

Kapitalandele i dattervirksomheder indregnes og måles efter den indre værdis metode.

I balancen indregnes under posten "Kapitalandele i dattervirksomheder" den forholdsmæssige ejerandel af virksomhedernes regnskabsmæssige indre værdi opgjort med udgangspunkt i dagsværdien af de identificerbare nettoaktiver på anskaffelsestidspunktet.

Den samlede nettoopskrivning af kapitalandele i dattervirksomheder henlægges via overskudsdisponeringen til "Reserve for nettoopskrivning efter den indre værdis metode" under egenkapitalen. Reserven reduceres med udbytteudlodninger til moderselskabet og reguleres med andre egenkapitalbevægelser i dattervirksomhederne.

Værdipapirer og kapitalandele

Kapitalandele, som ikke handles på et aktivt marked, måles til kostpris eller en lavere genindvindingsværdi.

Tilgode havender

Tilgode havender indregnes i balancen til amortiseret kostpris, hvilket i al væsentlighed svarer til pålydende værdi. Der nedskrives til imødegåelse af forventede tab.

Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter indregnet som aktiver omfatter afholdte forudbetalte omkostninger vedrørende husleje, forsikringspræmier, abonnementer og renter.

Udskudte skatteaktiver og -forpligtelser

Udskudt skat måles efter den balanceorienterede gælds metode af midlertidige forskelle mellem regnskabsmæssig og skattemæssig værdi af aktiver og forpligtelser, opgjort på grundlag af den planlagte anvendelse af aktivet, henholdsvis afvikling af forpligtelsen.

Udskudte skatteaktiver måles til den værdi, hvortil aktivet forventes at kunne realiseres, enten ved udligning i skat af fremtidig indtjening eller ved modregning i udskudte skatteforpligtelser inden for samme

Noter til årsregnskabet

13 Anvendt regnskabspraksis (fortsat)

juridiske skatteenhed.

Udskudt skat måles på grundlag af de skatteregler og skattesatser, der med balancedagens lovgivning vil være gældende, når den udskudte skat forventes udløst som aktuel skat. Ændring i udskudt skat, som følge af ændringer i skattesatser, indregnes i resultatopgørelsen eller i egenkapitalen, når den udskudte skat vedrører poster, der er indregnet i egenkapitalen.

Aktuelle skattetilgodehavender og -forpligtelser

Aktuelle skatteforpligtelser og tilgodehavende aktuel skat indregnes i balancen som beregnet skat af årets skattepligtige indkomst reguleret for skat af tidligere års skattepligtige indkomster samt for betalte acontoskatter. Tillæg og godtgørelse under acontoskatteordningen indregnes i resultatopgørelsen under finansielle poster.

Finansielle gældsforpligtelser

Gældsforpligtelser måles til amortiseret kostpris, der i al væsentlighed svarer til nominal værdi.

Pengestrømsopgørelse

Pengestrømsopgørelsen viser selskabets pengestrømme for året opdelt på drifts-, investerings- og finansieringsaktivitet, årets forskydning i likvider samt selskabets likvider ved årets begyndelse og slutning.

Pengestrøm fra driftsaktivitet

Pengestrøm fra driftsaktiviteten opgøres som årets resultat reguleret for ændring i driftskapitalen og ikke kontante resultatposter som af- og nedskrivninger og hensatte forpligtelser. Driftskapitalen omfatter omsætningsaktiver fratrukket kortfristede gældsforpligtelser eksklusive de poster, der indgår i likvider.

Pengestrøm fra investeringsaktivitet

Pengestrøm fra investeringsaktiviteten omfatter pengestrømme fra køb og salg af immaterielle, materielle og finansielle anlægsaktiver.

Pengestrøm fra finansieringsaktivitet

Pengestrøm fra finansieringsaktiviteten omfatter pengestrømme fra optagelse og tilbagebetaling af langfristede gældsforpligtelser samt ind- og udbetalinger til og fra selskabsdeltagerne.

Likvider

Likvide midler består af "Likvide beholdninger".

Pengestrømsopgørelsen kan ikke udledes alene af det offentliggjorte regnskabsmateriale.